

Miljø- og Fødevareminister Eva Kjer Hansen

cc: Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg

Stege, den 16. november 2015

Kommentarer til ministerens besvarelse af spørgsmål nr. 35 (alm.del)

Vi henviser til ministerens besvarelse af spørgsmål nr. 35 (alm.del) dateret den 2. november 2015.

Ministeren kommenterer i sin besvarelse spørgsmål stillet af Landsforeningen Naboer til Kæmpevindmøller i en henvendelse til bl.a. Miljø- og Fødevareudvalget.

Vi tillader os at komme med nogle kommentarer til ministerens besvarelse.

Det er godt, at ministeren er klar over, at nuværende og kommende naboer til vindmøller oplever, at de gældende støjregler for vindmøller ikke yder naboerne beskyttelse. Det er også godt, at reglerne er genstand for drøftelser i forligskredsen, at ministeren ønsker, at der foretages målinger i naboernes huse ved forskellige vindforhold, og at der er igangsat undersøgelser, som skal belyse konsekvenserne af mulige ændringer af bekendtgørelsen.

Vi kan dog ikke lægge skjul på, at vi er bekymrede over at læse, at det er *konsekvenserne* af nødvendige ændringer, som tilsyneladende skal have lov til at diktere, hvilke ændringer som faktisk bliver foretaget.

Vi håber, at ministeren og forligskredsen også er bevidste om konsekvenserne af *ikke* at foretage nødvendige ændringer i bekendtgørelsen. Flere og flere mennesker skal leve som naboer til store vindmøller i takt med, at der stilles flere vindmøller op. Mange af disse vil opleve store gener ved naboskabet og over tid måske udvikle helbredsskader. Bekendtgørelsen indeholder ingen regulering af afstand eller støj fra vindmøller i forhold til eksisterende virksomheder. Dette lider medarbejdere og virksomheder under, og flere vil komme til at gøre det i fremtiden. Den nuværende bekendtgørelse og dens vejledning tillader, at der dispenseres fra næsten al naturlovgivning, og vi ofrer stadig flere smukke og værdifulde landskaber til opstilling af vindmøller. På sigt vil dette få stor negativ indflydelse på vores oplevelse af den danske natur.

Vi tillader os at anbefale, at ministeren og forligskredsen også overvejer betydningen for deres troværdighed og ansvar, hvis man vælger at sidde kritikken af en så åbenlyst mangelfuld og fejlbehæftet bekendtgørelse overhørig.

I ministerens besvarelse fastholdes, at bekendtgørelsen indeholder bindende grænser for støj, at der ikke kan foretages målinger af lavfrekvent støj i naboernes huse, fordi baggrundsstøjen forstyrrer for meget, og så skriver hun, at det ikke er lovligt uden anmeldelse til kommunen at ændre vindmøllens indstilling på en måde, der forøger den udsendte støj.

Dette vil LNTK imidlertid anfækte:

De såkaldt bindende grænser for støj gælder kun ved vindhastigheder på 6 og 8 m/s. I tilfælde af fx høje hyletoner ved høje vindhastigheder, har kommunen ingen lovhemmel til at gribe ind.

Det samme gælder, hvis kommunen, i dens tilladelse til at opstille møllerne, har forudsat, at møllerne skal køre i støj dæmpet modus. Også her gælder kravet om støj dæmpning kun ved 6 og 8 m/s. De færreste kommuner er på forhånd opmærksomme på dette. Det er ministeren åbenbart heller ikke! Ikke desto mindre har Miljøstyrelsen bekræftet, at det er sådan, overfor bl.a. Holbæk Kommune (se vedhæftede referat af møde mellem Holbæk Kommune og Miljøstyrelsen). Ved andre vindhastigheder kan møllerne "slippes løs" helt lovligt, og uden nogen krav om anmeldelse til kommunen.

Afstandskravet til naboer på kun 4x møllehøjden medfører, at mange møller opstilles på nøjagtig denne afstand, selv om de ikke kan overholde støjgrænserne, når de står så tæt på naboerne. Det er helt almindeligt, at en eller flere vindmøller i en vindmøllepark forudsættes at køre i støj dæmpet modus for (teoretisk) at kunne overholde støjgrænserne.

Det er således et stort problem, at møllerne i realiteten kun kører i støj dæmpet modus ved 6 og 8 m/s, og at bekendtgørelsen tillader dem at overskride støjgrænserne ved alle andre vindhastigheder.

Flere naboer til store vindmøller har fået foretaget målinger af den lavfrekvente støj i deres huse. Det er sket med AAUs nye måler for lavfrekvent støj. Målingerne viser store overskridelser af støjgrænsen på 20 dB, med niveauer på helt op til 25 - 32 dB. Der måles inde i huset. Ved målingerne frembringes en frekvensanalyse, og herigennem kan man i de allerfleste tilfælde identificere støjen fra vindmøllerne. I de fleste tilfælde er det således ikke nødvendigt at standse møllerne eller måle baggrundsstøjen særskilt.

I forbindelse med støj fra virksomheder (ikke vindmøller), måler man den indendørs lavfrekvente støj. Når man foretager målingen, slukker man naturligvis *ikke* for virksomheden for at måle baggrundsstøjen. Og der tillades *ingen* overskridelser af grænsen på 20 dB i dette tilfælde; der tillægges *ingen* sikkerhedsmargin på 2 dB, som man gør, når man oven i købet beregner den lavfrekvente støj fra vindmøller med en i forvejen særdeles vindmøllevenlig beregningsformel. Ved virksomheder kan man altså godt måle, og en overskridelse af støjgrænsen er en overskridelse, og skal udbedres. *Det samme bør selvfølgelig gælde for vindmøller.*

Ministeren skriver, at DASAM og AAU blev hørt i forbindelse med revisionen af vindmøllebekendtgørelsen i 2011. DASAM og AAU indsendte begge høringssvar i forbindelse med revisionen, men disse fik ingen som helst indflydelse. AAU blev inviteret med i arbejdsgruppen omkring bekendtgørelsen, men valgte at trække sig ud, da de ikke kunne stå inde for det faglige grundlag.

DASAM anbefaler en grænse for almindelig støj på 35 dB, fordi undersøgelser fra primært Sverige og Holland har vist, at antallet af generede personer stiger voldsomt ved højere støjniveauer. DASAM anbefalede også, at Sundhedsstyrelsen foretog en sundhedsfaglig vurdering af effekterne ved at introducere flere tusind store vindmøller i Danmark. Dette skete ikke. Kopi af høringssvaret er vedhæftet.

AAU har i deres høringssvar påpeget flere fejlbehæftede forhold omkring bl.a. det valgte lydisolationsstal. Vi vedhæfter høringssvaret i dets helhed, og fremhæver her følgende punkter:

- Det er urimeligt at benytte et isolationstal, som tillader overskridelser i 33% af husene. Miljøstyrelsen har i andre sammenhænge benyttet et isolationstal, som tillader overskridelser i kun 10% af husene. Det samme isolationstal bør selvfølgelig også benyttes for vindmøller. (Vores kommentar: Det er meget lidt tillidvækkende, at Jesper Mogensen fremsendte to bekendtgørelser til underskrift af ministeren, med to forskellige isolationstal, og med en opfordring til, at de skulle signeres med en uges mellemrum, hvilket også skete. En visualisering af de to forskellige isolationstal er vedhæftet.)
- Det er en systematisk fejl i isolationsmålingerne, at det kun er facaden, som er eksponeret med støj, og ikke hele huset. Ved vindmøller kommer støjen ovenfra og hele huset eksponeres, inkl. taget.
- Det er en systematisk fejl, at alle isolationsmålinger er lavet med lukkede vinduer.
- Det bør sikres, at møllernes elektroniske styring ikke udnyttes til at holde støjen lav lige præcis ved de vindhastigheder, hvor der stilles krav.
- Der har bredt sig en tendens til, at der stilles møller op, som kun kan overholde støjkkravene, hvis de kører i effektbegrænset indstilling (støjdæmpet modus). Det bør præciseres, at møllerne efterfølgende kun må køre i den indstilling, hvori de er støjgodkendt.

AAU opsummerer, at fejlkilderne summerer til op til 10 dB, hvilket efterfølgende målinger har bekræftet at er tilfældet.

Der er et stort behov for en revidering af bekendtgørelsen, og vi opfordrer ministeren til at sørge for, at der foretages et ærligt og oprigtigt arbejde denne gang, så alle kan have tillid til loven.

Venlig hilsen

Tone Brix-Hansen
Formand

Karsten Drøjdal
Næstformand

Landsforeningen Naboer til Kæmpevindmøller
www.stilhed.eu

Dato: 21-12-2012

Sagsb.: Marie Johansen

Sagsnr.: 11/61882

Dir.tlf.:

E-mail: Marjo@holb.dk

EAN.nr 5798007570675

REFERAT AF MØDE MED JØRGEN JACOBSEN, MILJØSTYRELSEN

Regstrup den 17. december 2012.

Holbæk Kommune har sat Jørgen Jacobsen, støjeksperter fra Miljøstyrelsen i stævne til et skypemøde, hvor vi kan stille ham spørgsmål til Hagesholm Vindmøllepark.

Mødedeltager:

Udvalgsformand John Harpøt

Teknisk Chef Jeppe Søndergaard

Afdelingsleder Niels Hermansen

Sagsbehandler Marie Johansen – referent

Referat

Jørgen Jacobsen (JJ) indledte med at fortælle, at kommunen kan give vindmølleejeren et påbud, om at måle støjen fra vindmøllerne. Dette påbud kan påklages. Hvis det viser sig, at støjmålingerne ikke overholder de krav, som er nævnt i vindmøllebekendtgørelsen, da kan kommunen indskærpe at støjgrænser skal overholdes.

Hvis støjgrænserne er overholdt kan kommunen først efter 1 år give et nyt påbud, hvis der fortsat er problemer, og hvis der er en begrundet mistanke om, at vindmøllerne ikke overholder støjkraft. Kommunen kan forlange at støjmålingerne skal foretages af et akkrediteret støjlaboratorium, men kan ikke bestemme at et bestemt firma skal – eller ikke må - lave støjmålingerne. Men vi kan anmode vindmølleejeren om, at de anvender et nyt støjlaboratorium, hvilket ejeren selv kan have en interesse i.

Vi kan ikke forlange at støjmålingerne skal udføres om natten, men vi kan igen anmode vindmølleeejeren om, at målingerne foretages om natten.

John Harpøt (JH) fortalte, at flere naboer – vist omkring 6 stykker – nu er fraflyttet området hvor vindmøllerne står, andre naboer har ikke råd til at flytte. De er generet af hyletoner, og støj når det blæser meget, og fra lavfrekvent støj. JH udtrykte sin bekymring til JJ, og bad ham om at sætte en undersøgelse i værk i netop Hagsholm området. Denne undersøgelse ville i så fald kunne få ny viden frem, som eventuelt ville kunne ændre de krav som ligger i vindmøllebekendtgørelsen.

JJ udtrykte, at med de undersøgelser som pt. foreligger, har Sundhedsstyrelsen ikke noget at tilføje til vindmøllebekendtgørelsen – men at der alligevel kommer en ny revideret vindmøllebekendtgørelse fra årsskiftet.

I det følgende gengives i punktangivelse de highligts, som kom frem under mødet med Jørgen Jacobsen

1. Vindhastigheden måles i 10 meters højde, som omregnes til navhøjden af vindmøllen
2. Flere undersøgelser viser at det støjer lige meget både nat og dag, men at støjen opfattes forskelligt da baggrundstøjen er større om dagen.
3. Vindmøllebekendtgørelsen er udtømmende. Det betyder, at man ikke kan give påbud efter f.eks. Miljøbeskyttelsesloven, for at stille yderligere krav til støjgrænser. Desuden at det er den bekendtgørelse, som var gældende på det tidspunkt hvor vindmøllerne bliver opstillet, som er gældende, og altså ikke den nyeste vindmøllebekendtgørelse.
4. Generende støj fra infralyd og lavfrekvent støj, vil altid kunne høres med øret. Desuden vurderes denne støj indendørs, da baggrundstøj ellers typisk vil genere, så denne støj ikke kan høres.
5. Lavfrekvent støj er langbølget, og går derfor igennem murer. Derfor er det også svært at støjisolere for denne støj. Nogen gange kan skillevægge i et rum, være med til at lyden forstærkes, fordi der bliver egen-svingninger i rummet. Man kan ikke støjisolere huse bare ved at gøre murene tykkere.
6. Vi kan kun jf. vindmøllebekendtgørelsen regulere støj ved 6 og 8 m/sek. De hyletoner, som kommer ved lydstyrker over disse vindstyrker, kan vi kun anmode vindmølleeejeren om at gøre noget ved.
7. Det er ikke nødvendigt at stoppe alle møllerne i vindmølleparken, når baggrundstøjen skal måles. – Kun de vindmøller som er i nærheden. Støjen skal bare ligge under 6 dB jf. vindmøllebek. Når baggrundstøjen ligger så meget under, så vil det ikkehave nogen betydning for målingen.
8. Hvis der er rentoner / hyletoner, så kan der tillægges 5 dB, men kun hvis de kan høres / måles ved 6 og 8 m/ sek. Vi kan dog anmode vindmølleeejeren om, at foretage undersøgelser på vindmøllerne, hvis de larmer for meget udenfor de nævnte vindhastigheder.
9. Logfiler må betragtes som fortrolige oplysninger og er derfor ikke omfattende af aktindsigt. Vi kan bede om en kopi af denne, men det er et utroligt omfattende materiale. Vindmøllen er reguleret af et computerprogram, som er lagt ind i dens system. Det betyder, at man ikke blot kan trykke på en knap for at indstille den støjreduktion, som er indlagt i vindmøllens drift. En powerkurve kan printes ud på bestemte datoer og tidspunkter, hvoraf det kan ses, om vindmøllen kører i støjreduceret drift.
10. En vindmølle behøver ikke at køre i støjreduceret drift udenfor 6 og 8 m/sek.
11. Prototype vindmøller har bestemte omdrejningshastigheder, hvor man kan tjekke om omdrejninger passer til en støjreduceret drift ved 6 og 8 m/sek. Man skal blot være opmærksom på, at det er vindhastigheden i navhøjde, som der er gældende.

Konklusion

Mødet blev afsluttet med, at det kunne konkluderes, at selvom der er konstateret væsentlige gener for borgerne i området, så har kommunen ikke lovhemmel til at gøre mere end vi allerede har gjort. Dog vil vi endnu engang anmode Vattenfall om, at komme på et tilsynsbesøg når det blæser meget. Dette selvom Vattenfall har lavet vingeinspektioner, hvor de ikke fundet noget graverende.

Samtidig må vi konkludere, at kommunen ikke kan stille specifikke krav om: Nattemålinger, og en måling af baggrundsstøjen når alle møller er slukket, - heller ikke hvilket støjlaboratorium Vattenfall skal anvende. Vi kan kun stille krav om, at det skal være et akkrediteret støjlaboratorium, som følger de kriterier, som er listet op i vindmøllebekendtgørelsen, samt en tilhørende støjvejledning fra Miljøstyrelsen for måling af støj.

En sikring for at der ikke kommer støj af betydning for måling af baggrundsstøjen, ligger i de krav, som er nævnt i vindmøllebekendtgørelsen, hvor der skal være en forskel på den målte støj ved vindmøllen, og baggrundsstøjen på mindst 6 dB.

Hvis vi ønsker en måling af støjen fra vindmøllerne før der er gået 1 år, så skal kommunen selv bekoste selve målingen og formentlig også den tabte indtægt i forbindelse med nedlukning af nabomøller. Hvis vi venter til der er gået over 1 år, så kan vi endnu engang give Vattenfall et påbud, om at måle støjen fra vindmøllerne.

To bekendtgørelsen – to markant forskellige isolationstal

Miljøministeren skriver den 15.12.12 under på Bekendtgørelse nr. 1284 om støj fra vindmøller, og 6 dage efter under på Bekendtgørelse nr. 1324 om miljøgodkendelse af hurtigfærger.

